

ՀԱՎԱՏՔԻ ՈՒԺԸ

«Եթե մանանեխի չափ հավատ ունենաք, և այս թթենուն ասե՛ք՝ «Արմատախի՛ր էղիր և տնկվի՛ր ծոզի մեջ», նա՛ իսկ կհնազանդվի ձեզ» (Ղուկ. 17:5-6):

Հավատալ նշանակում է վստահել աստվածային ճշմարտություններին: Պողոս Առաքյալը շատ հստակ կերպով բացատրում է նրա իմաստը. *«Ի՛նչ է հավատը, եթե ոչ՝ հուսացված բաների հաստատումը և ապացույցն այն բաների, որոնք չեն երևում» (Եբր. 11:1):* Աշխարհում շատ բաներ կան, որոնք մենք չենք տեսնում, բայց հավատում ենք, որ նրանք կան, գոյություն ունեն: Նախ՝ նյութական իրականություններ, օրինակ՝ չտեսած երկրներ, քաղաքներ, մարդիկ և այլն: Երկրորդ, բարոյական բաներ, ինչպես՝ առաքինություններ, հույսեր: Եվ վերջապես՝ կրոնական ճշմարտություններ՝ Աստված, հոգի, հրեշտակներ:

Պողոս Առաքյալի համար հավատքը միայն պարզ մի վարդապետություն չէ, այլ՝ անցյալից դեպի ապագային գնացող մի պատգամ: Շատերի համար, դժբախտաբար, իրենց հավատքը նման է թռչնի բույնի, ամեն եղանակի կառուցվելու և քանդվելու համար:

Իրականությունը այն է, որ առանց հավատքի չկա նպատակ կամ մեծագործություն: Բոլոր մեծ գործերի և իրագործումների հեղինակները եղել են հավատքի մարդիկ: Առանց այդ ներքին կայծի ու ներշնչման, մարդը ինչ ասպարեպին էլ պատկանելիս լինի, կնմանվի ջրի երեսին ծփացող տաշեղների, որոնք պուրկ են նպատակից:

Սուրբ Գիրքը լի է քրիստոնեական ճշմարտություններով: Նրա մեջ մասնավորապես շեշտվում է հավատքի գործությունը, ինչպես մի կնոջ հավատքը, որը պարզ, բայց ուսանելի օրինակ է: Այս դեպքը պատմվում է Մատթեոսի Ավետարանում: Տասներկու տարուց ի վեր արյունահոսություն ունեցող մի կին ետևից մոտենալով Հիսուսին հավատքով դիպչում է Նրա հագուստի քղանցքին: Հիսուս պզուց է ու դառնալով ասում նրան. *«Քաջալերվի՛ր, դ՛ուտք, քո հավատը փրկեց քեզ, գնա՛ խաղաղությամբ» (Ղուկ. 8:48):* Ավետարանն ասում է, թե նույն ժամին կինը առողջացավ:

Իմ քահանայական գործունեության ընթացքում Հայաստանում շատ դեպքեր են եղել, երբ հավատացյալները իրենց հավատքի շնորհիվ կարողացել են փրկել իրենց հարապատներին: Պատմեմ միայն դրանցից մեկը: «Երբ Էջմիածին քաղաքի «Սուրբ Աստուածածնի» անունը կրող եկեղեցու Հոգևոր Հովիվն էի, հակառակ տիրող անհավատության, շատ հավատացյալներ կային, որոնք անվախ եկեղեցի էին գալիս և նույնիսկ իրենց թե՛ նյութական և թե՛ բարոյական օգնությունն էին բերում եկեղեցու կյանքին: Մի օր այդ հավատացյալ մայրիկներից մեկը մոտեցավ ինձ ու ասաց. «Տե՛ր հայր, նոր մի թոռնիկ ունեցա, բայց երեխան ծնված օրվանից հիվանդանոցից դուրս չի գալիս, բժիշկները անընդհատ սրկումներ են անում, բայց ես նրանց չեմ հավատում: Ես վստահ եմ, եթե երեխան մկրտվի, անպայման պիտի ազատվի իր բոլոր ցավերից: Մի օր փախցնեմ հիվանդանոցից, քեզ կանչեմ, արի տուն և մկրտի փոքրիկին»: Եկավ այդ օրը, ես իմ աշակերտի հետ գնացի: Երեխան ահավոր հյուծված էր, կաշին ու ոսկորն էր մնացել: Մսի ոչ մի կտոր: Ես այդպիսի ուժեղ հավատք չէի տեսել: Տատիկը ավելի քան վստահ էր, որ իր թոռնիկը մկրտությամբ անպայման պիտի առողջանա: Մկրտեցի փոքրիկին և մենք սրտանց մեր աղոթքը առաքեցինք առ Աստված, որ նա առողջանա: Անցավ որոշ ժամանակ: Երբ մի օր, ես

նստած էի իմ գրասենյակում և զրուցում էի հյուրերիս հետ, հանկարծ այս մայրիկը իր թոռանը գրկած ներս մտավ: Թոռնիկը մի քանի ամսվա մեջ լրիվ կերպարանափոխվել էր, գիրացել և թշիկները այնպես կարմիր էին, որ ուտելիք էր գալիս: Մայրիկը ներս մտնելով ասաց. «Մեռնեմ Աստծու գործությանը, Տեր հայր ջան, դո՛ւ փրկեցիր թոռնիկիս»: Եվ մոտենալով անակնկալ թոռնիկին տվեց գիրկս: Ես նախ փառք տվեցի Աստծուն, ապա շնորհակալություն հայտնեցի մայրիկին. «Մայրիկ, քո հավատքը փրկեց թոռնիկիդ, վարձքդ կատար»: Մայրիկը պատմեց, թե մկրտությունից հետո, երբ երեխային տարել է հիվանդանոց, մի քանի օրվա մեջ երեխան լրիվ փոխվել է դեպի լավը, բժիշկները, որոնք հույսները կտրել էին, թե երեխան երբևէ կառողջանա, պարմացել էին այսպիսի արմատական փոփոխության վրա:

Առանց կատարյալ հավատքի չկա ո՛չ մարմնի և ոչ էլ հոգու բժշկություն: Առանց հավատքի, հույսի և սիրո կյանքը դատարկություն է, հուսահատություն և մահ: Քրիստոնյան ամեն քանից առաջ պետք է հավատք ունենա ձգտելու համար կատարելության, որովհետև հավատքն է, որ անհատին առաջնորդում է դեպի հավիտենականություն և անմահություն:

Երբ Հիսուսի Առաքյալները Նրան խնդրեցին, թե՛ «Ավելացրո՛ւ մեր հավատքը»: Նա ասաց. «Եթե մանանեխի չափ հավատ ունենաք, և այս թթենուն ասե՛ք՝ «Արմատախի՛լ եղիր և տնկվի՛ր ծովի մեջ», նա՛ իսկ կհնազանդվի ձեզ»:

Հայ ժողովուրդը քայլեց հավատքի ճանապարհներով, երբեմն չափից աւելի փշոտ, սակայն միշտ էլ վստահ եղավ, որ ի վերջո հաղթանակը իրենն է: Վարդանանց պատերազմը սքանչելի մի օրինակ է հավատքի գործության: «Այս հավատքից մեզ չեն կարող խախտել ո՛չ հրեշտակ, ո՛չ մարդիկ, ո՛չ հուր, ո՛չ սուր: Այլևս դու այս մասին մեզ մի հարցրու, որովհետև մեր հավատքի ուխտը ոչ թե մարդու հետ է, որ խաբվենք իբրև փոքրիկներ, այլ անխղճի է Աստծու հետ, որ չի կարելի քանդել, և հեռու գցել ո՛չ այժմ, ո՛չ հավիտյանս և ո՛չ էլ հավիտենից հավիտյանս» (Եղիշե Վարդապետ Պատմիչ):

Հավատքի կարևոր արտահայտություններից մեկն է եկեղեցի հաճախելը: «Ինչո՞ւ պետք է եկեղեցի գնանք», հարցնում են շատերը, «քանի որ տանն էլ կարող ենք աղոթել, խունկ ծխել և նման քաներ»: Այդպիսիները պետք է լավ հասկանան, որ եկեղեցին սոսկ շէնքը չէ, այլ մի տեղ, ուր կարող ենք բոլորս միասին աղոթել, միասին պայքարել չարի ու խավարի դեմ: Եկեղեցին չպետք է նկատի ունենանք իբրև շէնք, յուրաքանչյուրիս մեջ պետք է կառուցվի ճշմարիտ հավատքի եկեղեցին, որը հնարավորություն կտա մեզ պայքարելու ամեն չարիքի ու դժբախտության դեմ: Աստծու Տունը աղոթքի Տունն է և մենք պետք է այնտեղ գնանք միասին աղոթելու, որպեսզի մեր երեխաները ճիշտ դաստիարակություն և սնունդ ստանան: Հիսուս գլուխն է Եկեղեցու և մենք էլ նրա անդամները: Որով, Աստծու Տան մեջ հոգևոր մթնոլորտում մեր երեխաները միայն կզգան իրենց իբրև հայ քրիստոնյա ու անդամ Հայաստանյայց Առաքելական մեր Մայր Եկեղեցու:

Եկե՛ք Պողոս Առաքյալի պես բացականչենք. «Հավատքս պահեցի» և մեր բարի գործերով հանգիստ շարունակենք մեր առօրյա կյանքը ի փառս Աստծու և ի պայծառություն մեր Սուրբ Եկեղեցու: Ամեն: